

Legodu la monko

Kanelosešwa ka Joanne Bloch

Ditshwantsho ka Mieke van der Merwe

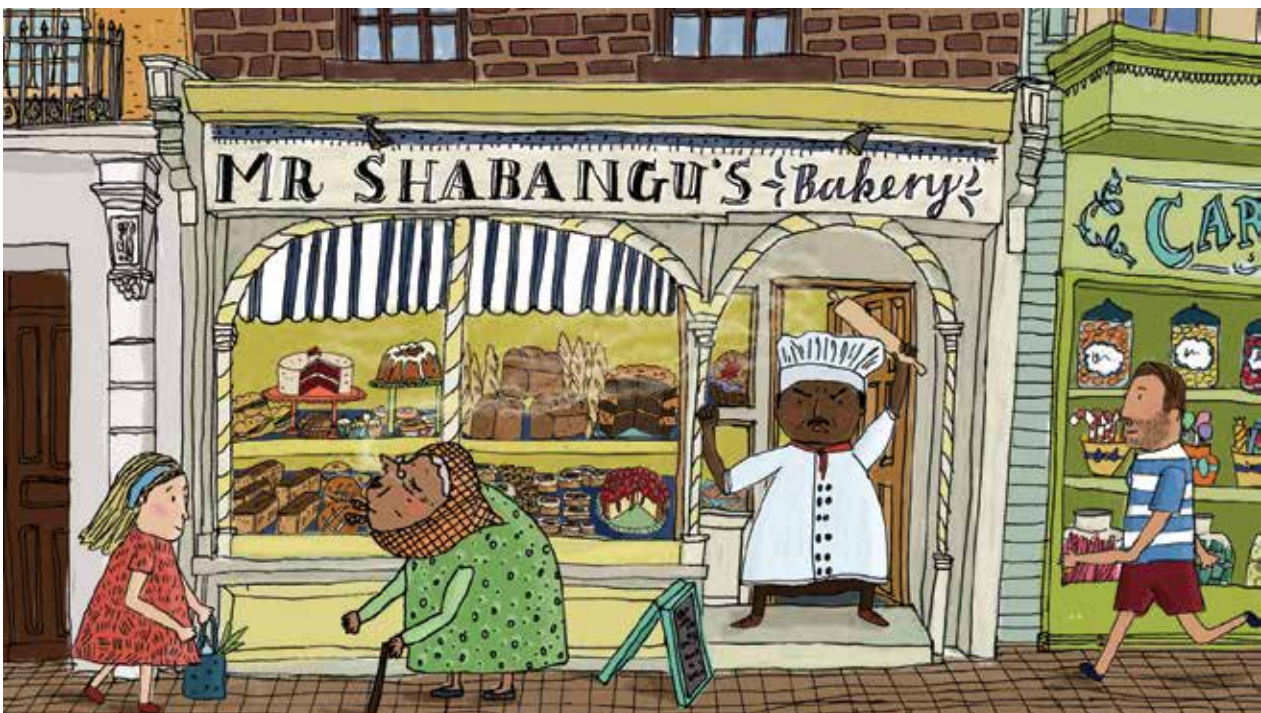
Rre Shabangu e ne e le ralebaka yo o gaisang mo toropong. Moso mongwe le mongwe o ne a tsoga ka ura ya bone go tlhakanya le go duba tege ya dibanse, dikuku le dibisikiti tsa gagwe tse di tumileng. Ka ura ya borobedi batho ba mo toropong ba ne ba feta fa lebakeng mo tseleng ya bone go ya kwa tirong kgotsa kwa sekolong. Ka nako e dikuku le dibanse di ne di le gaufi le go butswa, mme go bo go tswa menko e e monatenate mo matlhabaphefong a lebaka. Bontsi jwa batho bo ne bo tsena mo lebakeng go reka sefitlholo sa bone. Rre Shabangu o ne a nyenya le bone ka boitumelo fa a ba neela dibanse tse di foreše, tse di monate tsa sinamone le dibisikiti tse di bothito, tsa mmala wa gauta tse di neng di tumile thata mo toropong.

Fela batho ba bangwe ba ne ba se lesego mo go kalo. Ka ntlha ya gore ba ne ba na le madi a mannye thata, batho ba ba humanegileng ba mo toropong ba ne ba sa kgone go reka dipe tsa dibanse, dikuku le dibisikiti tse di monate. Se ba neng ba ka se dira, e ne e le go itumelela menko e e monate e e neng e tswa mo matlhabaphefong a lebaka. Fa Rre Shabangu a lemoga gore batho bano ba dupelela mowa gaufi le lebaka, go ne ga mo galefisa.

“Ba dira jang jalo, ba dupelela menko ya me e e monate!” o ne a bua a le nosi ka kgalefo. “Eo ke menko ya ME. Ke e dirile, ka jalo ke ya me! Fa batho ba batla go nkgela menko ya me e e monate, ba tshwanetse go e duelela!” O ne a hemela kwa godimo e bile a iphimola mofufutso mo dintshing tsa gagwe, pele ga a boela kwa ontong go baka borotho le dirolo tse a di direlang bareki ba gagwe ba ba rekang ka nako ya dijo tsa motshegare.

Mosadimogolo mongwe o ne a rata segolo bogolo menko e e neng e tswa ka letlhabaphelo la lebaka moso mongwe le mongwe. Ena e ne e le Ma Shange yo o neng a robala mo pankeng mo phakeng bosigo le bosigo. Dibeke di le mmalwanyana pele ga moo, motho mongwe yo o pelonomi o ne a mo file madi gore a ithekele banse ya sinamone. O ne a boela kwa phakeng ka banse mme o ne a e ja ka iketlo, a bontsha gore o itumelela se a se jang ka go dira modumonyana ka dipounama tsa gagwe mme a nathoganya mafofora a bofelo le dinonyane. Morago ga moo, le fa mosadimogolo a ne a se na madi a a lekaneng go reka sefitlholo, o ne a gakologelwa banse e e monate. Ka jalo moso le moso o ne a tsamaya ka iketlo fa a feta fa lebakeng la ga Rre Shabangu, a dupelela mowa le go nyenya ka boitumelo fa a utlwa monko o o rokotsang mathe.

Mokgwatlwaelo o mošwa wa ga Ma Shange o ne wa dira gore ralebaka a galefe thata. Fa malatsi a ntse a tsamaya, o ne a mo galefela thata le go feta. Kwa bofelong, ka moso mongwe o o tsididi fa a ne a ja mmu le matlakala, o ne a tswa mo lebakeng la gagwe mme a phamola mosadimogolo ka letsogo.

“Ke goreng o utswa menko ya me!” o ne a goeletsa. “Ga o sepe o legodu la menko!” O ne a phimola diatla tsa gagwe mo khibeng ya gagwe, a e apola le go e latlhela mo teng ga lebaka. “Tlhokomela lebaka!” o ne a goeletsa mothusi wa gagwe. “Le ke letsatsi la bofelo le mosadi yo o makgakga yo a tla utswang ka lone menko ya me!” Mme ka mafoko a, o ne a gogela Ma Shange kwa kgotlatshekelo go bona Moatlhodi Ngwenya.

Moatlhodi o ne a ntse fela mo desekeng ya gagwe e kgolo, e e phatsimang fa ralebaka a tsena ka lebelo, a tla a goga Ma Shange yo o neng a tatasela e bile a akabetse. “Madume,” ga rialo moatlhodi ka lentswe la gagwe le le kodu, fela Rre Shabangu o ne a galefile thata moo a neng a se ke a mo dumedisa.

“Motlotlegi,” go ne ga rialo Rre Shabangu ka kgalefo, “Ke batla bosiamisi! Ke rata go bega kgetse kgatlhanong le mosadi yo. Letsatsi le letsatsi la dibeke tse tharo tse di fetileng, o ntse a feta mo lebakeng la me phakela mo mosong thata fa menko ya me e e monate e utlwala sentle, mme a e utswa. Ke legodu. Ke batla gore a duelele menko eo!”

Moatlhodi o ne a ingapa mo tlhogong ya gagwe e kgolo, e e lefatla. Morago o ne a gotlhola go se kae go thibolola kgokgotso ya gagwe. “Go a utlwala,” o ne a raya ralebaka. “Go tla dirwa bosiamisi.” O ne a retologela kwa go Ma Shange. “O na le bokae mo go wena, Mme?” o ne a botsa.

“Diranta tse pedi fela, Motlotlegi,” ga okaoka Ma Shange.

“Go siame,” ga rialo moathodi, “di tlise kwano, tsweetswee.”

Ka boikokobetso Ma Shange o ne a tsenya letsogo mo kgwatlheng ya jeresi ya gagwe e e makgasa e bile e le malabulabu mme a ntsha madi a tshipi a diranta tse pedi. O ne a di fa moathodi. O ne a di tsaya, a mo leboga ka maitseo. Jalo o ne a tshikinya madi a tshipi mo leboleng la gagwe le legolo, gore a dire modumo wa go itaanwa.

“E ke katlholo ya me,” o ne a raya ralebaka. “Kotlhao e tshwanetse go tsamaisana le bosenyi. Ka jalo modumo wa madi a ga Ma Shange ke tuelo e o tla e bonang go duelela menko e a e utswitseng. Mme jaanong nnang le letsatsi le le siameng.”

Ralebaka o ne a bonala a akanyetsa kwa teng. Morago, fa a lemoga gore o ntse a sa dire sentle, o ne a retologa ka iketlo mme a tswa mo phaposing.

Moathodi o ne a nyenya ka bopelonomi fa a leba Ma Shange, mme a mmusetsa madi a gagwe. “Jaanong, Mma,” a rialo a ntsha kgetsana ya pampiri e e khunou mo borifikheiseng ya gagwe, “a ga o batle go ja le nna sefitlholo? Dibanse tse di sa ntse di le bothito – ke di rekile fela mo halofong ya ura e e fetileng.”

NNA LE BOITLHAMEDI!

- Thala setshwantsho sa ga Rre Shabangu le lebaka la gagwe go na le
- menko e monatenate e e tswang mo go lone. Kgotsa, dira phousetara
- e e bapatsang se Rre Shabangu a se bakang le go se rekisa. Thala
- sengwe le sengwe se se monate se o naganang gore o tshwanetse go
- se rekisa, mme o kwale leina le tlhotlwa ya selwana sengwe le sengwe.

Legodu la monko

Kanelosešwa ka Joanne Bloch • Ditshwantsho ka Mieke van der Merwe

Se se bonwang ka matlho

Terowa setshwantsho sa ga Rre Shabangu le beikhara ya gagwe e ntse e ntsha monko o o monate wa borotho.

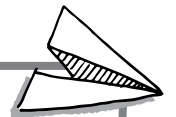
Go Bala

Batla mafoko! Batla lengwe le lengwe la mafoko ano mo kgannyeng eno o bo o bone le gore lengwe le lengwe la one le tlhalosang: galefa, maswe, bodipa, tlhakane tlhogo, monate, go sa le gale, gauta, ntšha, bogologolo, phatsima, bontle.

Go Kwala

Dira phousetara e e bapatsang se Rre Shabangu a se bakang le se a se rekisang. Terowa setshwantsho sa sengwe le sengwe se se monate se o akanyang gore o tshwanetse go se rekisa. Kwala leina le tlhwaatlhwa ya sengwe le sengwe sa tsone.

Botaki

Dirisa taka ya go tshameka kgotsa letsopa go dira dibanse tse di monate, dikuku le dibisikiti mo beikhareng ya ga Rre Shabangu.

Tiragatso

Tlhama pego ya dikgang tsa mo thelebisheneng e e begang ka se se diregileng mo setoring seno. Mo pegong eo tsenya le dipotsolotso tse o di dirileng le Rre Shabangu, Mme Shange le moatlhodi.